

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Житомирський торговельно – економічний фаховий коледж ДТЕУ»

Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма	Менеджмент

ПРОГРАМА
кваліфікаційного іспиту

Розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії
фінансово-економічних дисциплін
Протокол № 9 від 02.04.2025р.
Голова циклової комісії
[підпис існує](#) Аліна ДОМАНЧУК

ПРОГРАМА
кваліфікаційного іспиту
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньо-професійної програми «Менеджмент»

Укладач: Тетяна СІРА, викладач вищої категорії, викладач-методист

Програма кваліфікаційного іспиту розроблена для підготовки та проведення атестації. В ній передбачені правила та порядок проведення атестації здобувачів фахової передвищої освіти, яка розроблена на основі дисциплін, визначених складовою стандарту фахової передвищої освіти України зі спеціальності 073 «Менеджмент», перелік документів і наочних посібників, необхідних для виконання практичних екзаменаційних завдань, визначені критерії оцінювання вихідних знань.

Рецензент: Ірина ХРОБУСТ, завідувач
економіко-правовим відділенням
ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ»

ЗМІСТ

- 1.** Пояснювальна записка.
- 2.** Порядок проведення кваліфікаційного іспиту.
- 3.** Критерії оцінювання знань.
- 4.** Програма кваліфікаційного іспиту.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Кваліфікаційний іспит проводиться на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок здобувачів освітніх послуг, передбачених загальними та спеціальними компетентностями фахових молодших бакалаврів за спеціальністю 073 «Менеджмент» з використанням встановлених критеріїв оцінювання.

Кваліфікаційний іспит здійснюється кваліфікаційною комісією після завершення навчання за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної підготовки вимогам освітньо-професійної програми. Результати складання кваліфікаційного іспиту є підставою для присвоєння ступеня фаховий молодший бакалавр зі спеціальності «Менеджмент» кваліфікаційною комісією.

Формування, організацію роботи та контроль за діяльністю кваліфікаційних комісій здійснює директор коледжу.

Кваліфікаційний іспит здійснюється у формі усного екзамену. Він проводиться як один комплексний іспит із декількох дисциплін навчального плану.

Метою кваліфікаційного іспиту є встановлення рівня опанування студентами відповідних блоків змістових модулів з наступних дисциплін:

- «Менеджмент»;
- «Управління персоналом»;
- «Трудове право»;
- «Маркетинг»;
- «Організація і управління виробництвом».

Пакет кваліфікаційного іспиту складається з екзаменаційних білетів, тестів, розв'язків завдань, програми проведення кваліфікаційного іспиту.

Екзаменаційні білети рівнозначні за складністю. Всі завдання пов'язані з практичною діяльністю підприємств. Завдання побудовані з урахуванням вимог загальних і спеціальних компетентностей фахового молодшого бакалавра з менеджменту і посад, які можуть обіймати випускники після закінчення коледжу. Вони вимагають від здобувачів освітніх послуг уміння комплексно застосовувати знання для вирішення екзаменаційних завдань і знаходити причинно-наслідкові зв'язки, прогнозувати результат, креативно підходити до роботи та самостійно приймати рішення.

Для забезпечення належних умов проведення кваліфікаційного іспиту передбачається використання законодавчо-нормативних документів регулювання діяльності підприємств різних форм власності.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Підсумкова атестація здобувачів фахової передвищої освіти проводиться у формі кваліфікаційного іспиту та на основі аналізу успішності та повного виконання навчального плану.

Наказом директора до складання кваліфікаційного іспиту допускаються всі здобувачі освіти, які успішно здали семестрові іспити, заліки та відпрацювали всі види практики.

Кваліфікаційний іспит приймає кваліфікаційна комісія, до складу якої входять: голова комісії, заступник голови, члени комісії, секретар. Головою комісії призначається досвідчений фахівець з менеджменту.

Кваліфікаційний іспит складається з теоретичної частини – тестування та практичного завдання, яке є комплексним, максимально наближеним до практичної діяльності. Воно вимагає від здобувачів освіти послідовних, взаємопов'язаних дій, аналітичного мислення та творчого підходу до вирішення поставлених задач.

Складання кваліфікаційного іспиту відбувається у офлайн форматі в аудиторії за присутності екзаменаційної комісії.

На підготовку комплексного завдання відводиться до 40 хв.

Відповідь здобувачам освіти слід ілюструвати наочними посібниками та використовувати законодавчо-нормативну базу діяльності підприємств сфери управління.

Знання студентів оцінюється за чотирьохбальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Кожному здобувачу освіти виставляється середня оцінка на основі відповідей із дисциплін, включених до екзаменаційного білету та за результатами тестування. Оцінка визначається колегіально. Виставлені оцінки заносяться у протокол засідання екзаменаційної комісії та індивідуальний навчальний план здобувача освіти, за підписами всіх членів екзаменаційної комісії. Оцінка оголошується у день складання іспиту після оформлення відповідного протоколу. У протокол заносяться оцінки, отримані на кваліфікаційному іспиті, записуються запитання, задані здобувачу освіти, та особливі думки членів комісії щодо його відповіді. В протоколі вказується здобутий освітній ступінь, який надано випускнику та диплом, що буде видаватися, звичайного зразка чи з відзнакою.

КРИТЕРІЇ
оцінювання знань здобувачів освіти з кваліфікаційного іспиту
спеціальності 073 “Менеджмент”

Знання студентів оцінюються за чотирибальною системою. Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 1 бал. Кожне питання до ситуаційного завдання оцінюється окремо. Всі оцінки сумуються і виставляється середній бал.

Критерії
оцінювання тестових завдань

Оцінювання проводиться за чотирибальною шкалою, кожна правильна відповідь оцінюється в 1 бал:

- 1-4 балів – «незадовільно»;
- 5-7 балів – «задовільно»;
- 8-10 балів – «добре»;
- 11-12 балів – «відмінно».

Загальна сума кількості балів обчислюється за формулою:

$$X_{\text{заг}} = \frac{P_{\text{теор}} + P_{\text{практ}} + P_{\text{дод}}}{3}$$

де $X_{\text{заг}}$ – загальна оцінка студента;

$P_{\text{теор}}$ – оцінка (результат за теоретичну відповідь – тести);

$P_{\text{практ}}$ – середня оцінка (результат), яка виставляється членами екзаменаційної комісії за кожну дисципліну;

$P_{\text{дод}}$ – середня оцінка членів комісії за додаткові питання.

1. Оцінювання теоретичної частини відбувається на основі сітки оцінювання кількості правильних відповідей та критерій оцінювання тестів.
2. Оцінка практичної частини (виробничої ситуації) здійснюється за 4-бальною шкалою за кожне завдання.

Загальна кількість балів за практичну частину визначається як середнє арифметичне число за формулою:

$$P_{\text{практ}} = (X_1 + X_2 + X_3 + X_4 + X_5) : 5$$

де

X_1 – оцінка за ситуаційне завдання з дисципліни «Менеджмент»;

X_2 – оцінка за ситуаційне завдання з дисципліни «Управління персоналом»;

X_3 – оцінка за розв’язок задачі з дисципліни «Трудове право»;

X_4 – оцінка за ситуаційне завдання з дисциплін «Маркетинг»;

X_5 – оцінка за ситуаційне завдання з дисциплін «Організація і управління виробництвом»;

3. Оцінювання відповіді за додаткові запитання здійснюється також за 4-бальною шкалою та розраховується як середнє арифметичне від кількості заданих додаткових питань і їх результату за формулою:

4.

$$P_{\text{дод}} = \frac{X_1 + X_2 + X_{\eta}}{\eta}$$

Де n – кількість заданих питань.

Загальна сума кількості балів обчислюється за формулою:

$$X_{\text{заг}} = \frac{P_{\text{теор}} + P_{\text{практ}} + P_{\text{доп}}}{3}$$

Загальний результат кількості балів не може перевищувати 4 балів.

Оцінка «відмінно»

Виставляється за правильну, повну, логічну, аргументовану відповідь, правильне формулювання економічної термінології. Студент показав глибокі знання матеріалу з усіх дисциплін, уміння інтегрувати знання, аналізувати причину, робити висновки, творчо підходити до вирішення поставленої проблеми. Він впевнено оперує сучасною інформацією, вміє використовувати нормативну документацію, володіє навичками та мовою ділового спілкування. Результати тестового контролю не менше 90% вірних відповідей.

Оцінка «добре»

Виставляється за правильну відповідь з усіх дисциплін. Студент показав добрі знання, уміння комплексно вирішувати ситуацію, виділяти головне, встановлювати логічні зв'язки, робити висновки. Відповідь послідовна, логічна, але недостатньо повна, можливі і неточності, що легко виправляються за допомогою додаткових питань членів комісії. Результати тестового контролю не менше 75% вірних відповідей.

Оцінка «задовільно»

Студент орієнтується в основних поняттях програмного матеріалу, але відповідь може бути неповною, недостатньо аргументованою, містить декілька помилок, узагальнення та висновки мають поверхневий характер, може бути відсутня відповідь на одне питання. Результати тестового контролю не менше 50% вірних відповідей.

Оцінка «незадовільно»

Виставляється за поверхневу відповідь, в якій допущені серйозні помилки з декількох питань, знання мають фрагментарний та неповний характер, грубі помилки у визначенні понять, невміння працювати з нормативною документацією або невірна відповідь на 3-4 питання. Студент не вміє виявляти головне, порівнювати, робити висновки. Результати тестового контролю не більше 40% вірних відповідей.

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

З дисципліни “Менеджмент”

МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 1. Сутність, розвиток та роль менеджменту

Менеджмент як специфічна сфера людської діяльності. Сутність категорій «управління» та «менеджмент». Менеджмент як система наукових знань. Менеджмент як вид діяльності. Менеджмент як мистецтво управління. Менеджери та підприємці – ключові фігури ринкової економіки.

Підходи до управління на засадах різних шкіл.

Процесний підхід до менеджменту. Системний підхід в менеджменті організації. Ситуаційний підхід в менеджменті організації.

Тема 2. Історія розвитку та сучасний стан менеджменту

Класичні теорії розвитку менеджменту: школа наукового управління (1885-1920 рр.); адміністративна (класична) школа управління (1920-1950 рр.); школа управління з позицій людських відносин (з 1930 р. до теперішнього часу); школа поведінкових наук (з 1950 р. до теперішнього часу); школа науки управління (з 1950 р. до теперішнього часу). Характеристика інтегрованих (комплексних) підходів до управління: системний підхід; процесний підхід; ситуаційний підхід. Новітні підходи до управління.

Сучасні напрямки розвитку науки управління.

Тенденція посилення технократичного аспекту менеджменту. Орієнтація на технічні та технологічні нововведення.

Тема 3. Принципи менеджменту, закони та закономірності

Класифікація принципів менеджменту. Принцип цілеспрямованості. Принцип ієрархічності, поєднання галузевого і територіального управління, раціонального поєднання централізації і децентралізації в управлінні. Принцип наукового підходу. Принцип урахування інтересів, матеріальної і моральної мотивації. Принцип економічності управління і стимулювання ефективності праці. Принцип розумної кадрової політики. Розподіл праці і спеціалізація. Демократизація управління.

Сучасні принципи менеджменту та їх характеристика.

Кібернетичні принципи (системність, ієрархічність, необхідність різноманіття, обов'язковість зворотного зв'язку). Взаємозв'язок принципів управління.

Тема 4. Функції менеджменту

Поняття функцій менеджменту. Функції менеджменту як види управлінської діяльності. Особливості формування функцій менеджменту. Класифікація і характеристика функцій менеджменту. Загальні (основні), конкретні (спеціальні) функції менеджменту. Процес управління – реалізація функцій. Визначення місії і цілей фірми.

Динамічний взаємозв'язок конкретних і загальних функцій.

Механізм реалізації конкретних функцій менеджменту на засадах використання загальних.

Тема 5. Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки

Менеджери та підприємці - ключові фігури ринкової економіки. Відмінності між менеджером та підприємцем. Поняття рівнів управління. Міжособистісні ролі менеджерів та підприємця. Морально-психологічні якості менеджера та підприємця.

Ролі керівника пов'язані із прийняттям рішень.

Тема 6. Організація як об'єкт управління

Сутність категорії «організація». Ознаки організації як об'єкту управління. Організація як відкрита динамічна система. Керуюча та керована підсистеми. Модель організації як відкритої системи: параметри «входу», операційна система (процес перетворення), параметри «виходу». Зовнішнє середовище організації: фактори прямої та непрямої дії; загальні характеристики зовнішнього середовища. Різновиди організацій. Класифікація організацій за правовим положенням. Класифікація організацій за характером власності. Види і специфіка об'єднань.

Концепції життєвого циклу організації. Корпоративна культура. Колективи(групи) працівників в організації.

МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 7. Функції та технології менеджменту

Сутність технології менеджменту. Основні вимоги, що висувуються до технології менеджменту. Управлінський процес: мета, учасники, предмет, засоби здійснення. Управлінський цикл. Управлінські процедури. Процес управління як сукупність взаємопов'язаних функцій та методів менеджменту. Роль технологій у сучасному розвитку економіки і виробництва.

Тема 8. Планування як загальна функція менеджменту

Етапи процесу планування. Визначення місії та розроблення стратегії підприємства. Базові стратегії. Планування реалізації стратегічних планів. Поточні й оперативні плани. Загальна характеристика бізнес-планування. Моделі й етапи процесу планування.

Процес стратегічного планування: визначення місії та цілей; управлінське дослідження сильних та слабких сторін діяльності організації; оцінка та аналіз зовнішнього середовища

Тема 9. Організація як загальна управлінська функція

Сутність організаційної діяльності. Делегування повноважень і відповідальності: класична концепція; концепція обмежених повноважень. Типи повноважень: лінійні, функціональні. Апаратні повноваження. Створення структури управління. Організація – процес упорядкування елементів системи управління для досягнення цілей. Рівень управління, ланка управління. Вимоги до створення організаційних структур.

Сутність організаційної структури управління та її роль в досягненні мети. Принципи побудови організаційних структур управління. Види організаційних структур управління. Єдиноначальність: поняття, сутність. Централізація і децентралізація.

Тема 10. Мотивація як загальна функція менеджменту

Поняття мотивування. Принцип урахування інтересів працюючих. Взаємозв'язок потреб, спонукань, цілей і заохочень працівників у процесі мотивації. Теорії мотивацій: початкові Х,У,З (Ф. Тейлор, Мак Грегор Дуглас, Уільям Оучі); змістовні (А. Маслоу, К. Альдерфер, Ф. Гельцберг); процесуальні (Д. Аткинсон, Д. Адамс, В. Врум, Л.Портер і Е.Лоулер). Засоби мотиваційного впливу. Стимулювання праці: цілі, принципи, види, форми. Матеріальне стимулювання.

Потреба як спонукання до дії. Потреби первинні та вторинні. Модель мотивації поведінки через потреби. Винагороди. Типи винагород: внутрішні та зовнішні. Психологічні та фізіологічні особливості працівника.

Тема 11. Функція контролю та регулювання

Поняття контролю та його місце в системі управління. Етапи процесу контролювання: формування нормативів, стандартів, проектів; облік фактичного виконання завдань; порівняння, аналіз фактичного виконання відповідно плану, стандартів, норм; оцінка стану керованої системи і її регулювання. Сутність і потреба регулювання в системі управління.

Характеристики ефективного контролю: стратегічна спрямованість, орієнтація на результат, відповідність справі, своєчасність, гнучкість, простота, економічність.

Тема 12. Система методів менеджменту

Сутність і класифікація методів менеджменту. Методи менеджменту як сукупність способів впливу керуючої системи управління на керовану: вплив на матеріальні та духовні інтереси. Адміністративні методи менеджменту: регламентація (закони, норми, стандарти, інструкції, правила); розпорядчі дії. Економічні методи. Соціально-психологічні методи менеджменту (аналіз поведінки працівників, управління формальними і неформальними групами). Менеджмент персоналу. Взаємодія методів, принципів та функцій управління.

Методи гуманізації стосунків у трудовому колективі, методи психологічного спонукання, методи професійного відбору і навчання. Складові елементи групової психології.

МОДУЛЬ 3. ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Тема 13. Інноваційний менеджмент в системі управління підприємством

Економічна сутність інновацій, їх специфіка, класифікація та взаємозв'язок. Мета, завдання і функції інноваційного менеджменту. Сфери дії інноваційних процесів на підприємстві. Вибір інноваційної стратегії та управління нею на підприємстві. Управління виробничими інноваційними технологіями.

Управління інноваційними та дослідницькими проектами. Ефективність використання інновацій.

Тема 14. Керівництво і лідерство

Основні поняття: керівник, лідер, влада. Форми влади. Особисті якості керівника, від яких залежить ефективність управління. Стилi керівництва: авторитарний, демократичний, ліберальний. Стилi «золотої середини». Культура управління. Вирішення конфліктних ситуацій.

Сутність і основи лідерства. Зміст поняття лідерства в управлінні організацією. Типологія лідерів. Фактори та передумови формування стилів керівництва. Характеристика та класифікація стилів керівництва

Тема 15. Групова динаміка

Групи, їх значимість та види. Групи, їх значимість та види. Формальні й неформальні групи. Групова життєдіяльність та розвиток групи. Розвиток малих груп. Загальні стадії (етапи), які проходять групи. Робота в команді.

Заходи, що впливають на згуртованість групи. Групова напруга.

Тема 16. Теорія прийняття управлінських рішень

Управлінське рішення як результат управлінської діяльності. Класифікація управлінських рішень. Умови прийняття управлінських рішень. Фактори, що впливають на процес прийняття управлінських рішень. Моделі прийняття управлінських рішень. Взаємозалежність рішень. Підходи до прийняття рішень. Різновиди технологій прийняття рішень.

Якість управлінських рішень. Класифікація методів обґрунтування та прийняття управлінських рішень.

Тема 17. Управління конфліктами та стресами

Конфлікт, його види, структура, функції. Класифікація та причини виникнення конфліктів. Методи і стилі управління конфліктами. Поняття стресів, причини їх виникнення і методи управління.

Поняття стресів, причини їх виникнення і методи управління.

Тема 18. Інформація і комунікації у менеджменті

Інформація, її види і роль в менеджменті. Класифікація інформації. Характеристики інформації. Носії інформації. Комунікації і комунікаційний процес у менеджменті і напрямки його удосконалення. Бази даних інформаційних систем управління. Значення інформаційних систем Інтернету в менеджменті.

Мова та ділове письмо як складові комунікацій. Документи та інші носії інформації.

МОДУЛЬ 4. ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ

Тема 19. Організація управлінської праці

Поняття організації управлінської праці. Час, як ресурс у плануванні особистої праці менеджера. Планування особистої роботи менеджера. Організація раціонального використання робочого часу. Управління потоком відвідувачів, техніка їхнього прийому.

Самоменеджмент, його роль у прийнятті правильних рішень та їх успішному виконанні.

Тема 20. Ділова кар'єра та її організація

Поняття та цілі кар'єри. Різновидності кар'єри. Фактори успішної кар'єри. Етапи кар'єри і її планування. Засоби реалізації плану кар'єри. Вибір кар'єри. Формування команди організації. Атестація персоналу.

Техніка пошуку роботи.

Тема 21. Культура менеджменту. Бізнес-етикет, ділове спілкування

Суть соціальної відповідальності. Юридична відповідальність. Етика бізнесу та її роль у розвитку менеджменту. Норми поведінки. Культура управління.

Види етики. Моральні цінності. Причини неетичної діяльності у бізнесі.

Тема 22. Управління виробництвом та функціонуванням операційної системи

Поняття та елементи операційної системи. Специфічні риси операційної системи. Основні елементи операційної системи. Виробничий процес та його компоненти. Взаємозв'язок управління виробництвом з ключовим функціональними напрямками менеджменту. Зміст та функції управління виробничою діяльністю.

Стратегії та методи управління виробництвом.

Тема 23. Управління людськими ресурсами

Загальна концепція управління людськими ресурсами. Сучасні тенденції управління людськими ресурсами. Ефективна організація роботи з персоналом. Індивідуалізація роботи з персоналом. Система управління людськими ресурсами. Необхідність системного підходу до управління людськими ресурсами. Оптимізація персоналу. Формування людських ресурсів. Процес покриття потреби в персоналі.

Призначення та роль сучасних HR-служб персоналу в організації.

Тема 24. Ефективність управління.

Критерії оцінки ефективності операційної системи.

Ефективність управління як результативність функціонування системи.

Ефективність менеджменту – соціально-економічна категорія. Показники оцінки ефективності менеджменту. Особливості зарубіжних систем управління: американської, японської та ін. Застосування досвіду й методів менеджменту зарубіжних країн. Нові напрямки підвищення ефективності менеджменту підприємства, функціонуючого в конкурентних ринкових умовах.

З дисципліни «Організація та управління виробництвом»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА

Тема 1. Організаційні основи виробництва

Виробництво як необхідна умова і важливий компонент існування держави і суспільства. Поняття “виробництво і виробнича діяльність”. Сутність організації виробництва. Основні завдання організації виробництва. Взаємозв’язок технології та організації виробництва.

Об’єкт вивчення дисципліни – виробнича діяльність промислового підприємства (фірми) з перетворення ресурсів в економічне благо. Предмет курсу – вивчення методів та засобів раціональної організації виробництва, з метою забезпечення безперебійної та ритмічної роботи підприємства. Структура курсу, його зв’язок з іншими дисциплінами.

Історичний аспект розвитку теорії та практики організації виробництва. Основні передумови активного дослідження виробництва у XVIII столітті. Внесок Ф.Тейлора в організацію та управління виробництвом. Харрінгтон Емерсон і його праця “Дванадцять принципів продуктивності”. Розвиток організації та управління виробництвом у 20-40-х роках XX століття. Комп’ютерні технології та їх вплив на виробництво.

Тема 2. Виробничі процеси та типи виробництва

Поняття виробничого процесу. Головні складові виробничого процесу. Основні, допоміжні і обслуговуючі процеси. Основні елементи виробничого процесу. Структура виробничого процесу. Операції основні й допоміжні, їх характеристика. Прості та складні виробничі процеси.

Принципи раціональної організації виробничого процесу. Особливості їх застосування в сучасних умовах. Поняття та кількісні межі типів виробництва. Коефіцієнти закріплення операцій. Визначення типу виробництва підприємства. Техніко-економічна характеристика масового, серійного та одиничного типів виробництва. Експериментальне виробництво.

Тема 3. Організація виробничого процесу в часі

Поняття та склад виробничого циклу, його тривалість. Операційний цикл. Технологічний цикл. Розрахунок виробничого циклу простого процесу при різних способах поєднання операцій. Способи поєднання операцій: послідовний, паралельно-послідовний, паралельний. Розрахунок виробничого циклу складного процесу. Шляхи скорочення тривалості виробничого процесу.

Вплив скорочення виробничого циклу на підвищення ефективності виробництва. Показники ефективності організації виробничих процесів.

Тема 4. Організація виробничого процесу в просторі

Виробнича структура підприємства та чинники, що її визначають. Виробничі підрозділи, їх склад та значення. Технологічна, предметна та змішана спеціалізація

цехів і ділянок. Види виробничої структури підприємства. Фактори, що впливають на виробничу структуру підприємства.

Генеральний план підприємства. Основні розділи генерального плану.

Тема 5. Методи організації виробництва

Поняття методу організації виробництва. Фактори, які впливають на вибір методів організації виробництва. Непотокове виробництво та його характеристика. Обчислення кількості устаткування.

Характерні риси потокового виробництва. Потокові лінії та їх класифікація. Визначення параметрів поточкових ліній. Ефективність потокового виробництва та його недоліки.

Автоматизоване виробництво. Поняття часткової і комплексної автоматизації виробництва. Автоматичні лінії і їх види. Можливості автоматизації різних типів виробництва.

Характерні риси гнучкого автоматизованого виробництва. Гнучка виробнича система та її основні елементи.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСНОВНОГО ВИРОБНИЦТВА

Тема 6. Організація трудових процесів

Трудовий і виробничий процеси, їх взаємозв'язок. Загальна характеристика трудового процесу. Класифікація трудових процесів за основними ознаками. Структура трудового процесу. Основи проектування трудового процесу.

Сутність, цілі та завдання організації праці. Основні напрямки підвищення рівня організації праці та її ефективності. Організаційні форми праці: суміщення професій (функцій); багатOVERстатне обслуговування, колективна форма праці.

Поняття про робоче місце та його раціональну організацію. Класифікація типів робочих місць. Загальні вимоги до організації робочих місць. Значення спеціалізації робочих місць. Основні елементи оснащення робочих місць. Поняття про раціональне планування робочих місць.

Значення ефективного обслуговування робочих місць. Основні функції обслуговування робочих місць. Системи і форми обслуговування робочих місць

Тема 7. Поділ та кооперація праці

Розподіл і кооперація праці. Види поділу праці на підприємстві. Межі поділу праці. Економічна межа поділу праці. Психофізіологічна межа поділу праці. Соціальна межа поділу праці. Соціальна межа поділу праці.

Кооперування праці. Бригадна форма організації праці. БагатOVERстатне обслуговування та суміщення професій.

Тема 8. Організація та обслуговування робочих місць

Поняття про робоче місце та його раціональну організацію. Класифікація типів робочих місць. Загальні вимоги до організації робочих місць. Значення спеціалізації робочих місць. Основні елементи оснащення робочих місць. Поняття про раціональне планування робочих місць.

Значення ефективного обслуговування робочих місць. Основні функції обслуговування робочих місць. Системи і форми обслуговування робочих місць.

Тема 9. Організація технічного нормування праці

Сутність і завдання нормування праці. Мета нормування праці. Принципи нормування праці. Роботи, які виконуються в процесі нормування праці. Спостереження за елементами затрат робочого часу. Класифікація методів спостереження.

Складові робочого часу. Час виконання робочого завдання. Робочий час і методи його вивчення. Хронометраж та фотографія робочого дня.

Змістовність праці. Суміщення професій. Нормативи і норми для нормування праці. Методи нормування. Багатоверстатне обслуговування. Розширення зони обслуговування.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. ВИРОБНИЧА ІНФРАСТРУКТУРА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ВИРОБНИЦТВА.

Тема 10. Організація інструментального господарства

Загальна характеристика виробничої інфраструктури підприємства. Соціальна інфраструктура. Капітальне будівництво. Основні підрозділи виробничої інфраструктури. Значення виробничої інфраструктури.

Інструментальне господарство. Структура інструментального господарства. Загальнозаводські підрозділи, цехові підрозділи. Класифікація та індексація інструменту. Стандартизація інструменту. Планування забезпечення підприємства оснащенням. Номенклатура та потреба підприємства в інструменті. Витрати інструменту. Норми оснащення робочих місць. Норми витрат інструменту.

Організація експлуатації інструменту. Основні напрямки удосконалення інструментального господарства.

Тема 11. Організація енергетичного господарства

Призначення та завдання енергетичного господарства. Характеристика та структура експлуатації енергетичного господарства. Основні види енергії. Структура енергетичного господарства. Виробнича структура енергетичного господарства.

Нормування та облік енергоспоживання. Основна мета енергетичного нормування. Облік енергозбереження на підприємстві. Основні вимоги до енергетичного обліку. Планування енергопостачання та напрямки вдосконалення енергетичного обслуговування.

Способи економії енергоресурсів на підприємстві. Основні техніко-економічні показники діяльності енергогосподарства.

Тема 12. Організація ремонтного господарства

Завдання та структура ремонтного господарства. Комплекс спеціальних служб і господарств, які зайняті технічним обслуговуванням виробництва. Функції технічного обслуговування виробництва. Основна задача і роль технічного обслуговування в умовах науково-технічного прогресу і переходу до ринкових відносин. Напрямки удосконалення технічного обслуговування.

Системи ремонту обладнання. Значення технічного обслуговування та ремонту машин. Операції технічного обслуговування. Системи ремонту устаткування. Види ремонту. Поточний ремонт. Середній ремонт. Капітальний ремонт. Планування ремонтних робіт. Форми організації ремонтних робіт. Нормативи типової системи технічного обслуговування та ремонту. Основні напрямки вдосконалення ремонтного обслуговування.

Тема 13. Організація транспортного та складського господарства

Значення і задачі внутрішньозаводського транспортного господарства. Організаційна структура і технічна база транспортного господарства. Класифікація транспортних засобів. Організація транспортних робіт.

Значення, задачі, функції і структура складського господарства. Класифікація складів. Технічне оснащення складів. Організація роботи складів. Напрямки вдосконалення складського обслуговування. Тарне господарство.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV. ОРГАНІЗАЦІЯ СТВОРЕННЯ ТА ОСВОЄННЯ ВИПУСКУ НОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.

Тема 14. Організація та планування підготовки виробництва нової продукції

Традиційні процеси та процеси розвитку за рахунок створення і впровадження інновацій. Організація інноваційної діяльності. Інноваційний розвиток підприємства. Загальні схема інноваційної діяльності на підприємстві. Етапи організації інноваційної діяльності. Класифікація інновацій та інноваційних процесів.

Загальні та пріоритетні напрями технічного оновлення виробництва. Процес створення та освоєння нової продукції. Організація наукових досліджень, раціоналізації та винахідництва на підприємстві. Фундаментальні, пошукові та прикладні дослідження. Венчурні фірми.

Організація конструкторської підготовки виробництва. Етапи та зміст дослідно-конструкторських робіт. Організація технологічної підготовки виробництва. Основні завдання та роботи технологічної підготовки виробництва. Організація дослідного виробництва. Організаційна підготовка до промислового освоєння виробництва нової продукції. Організація освоєння випуску нової продукції.

Тема 15. Організація управління якістю продукції

Якість виробів та її показники, вимірювання рівня якості. Види, об'єкти і методи технічного контролю якості продукції. Статистичні методи контролю якості. Класифікація, облік та аналіз браку. Організація роботи апарату технічного контролю.

Стандартизація продукції. Сертифікація продукції. Тотальна система управління якістю продукції. Вплив якості на конкурентоспроможність продукції.

Тема 16. Конкурентоспроможність продукції

Конкурентоспроможність і якість продукції.

Система показників конкурентоспроможності. Методи визначення конкурентоспроможності продукції. Сутність, принципи та види сертифікації продукції. Міжнародні системи сертифікації.

Тема 17. Принципи забезпечення якості та управління якістю продукції

Система управління якістю продукції. Принципи управління якістю. Система якості продукції за стандартами ISO серії 9000.

Процесний підхід до управління якістю продукції. Модель системи управління якістю, що базується на процесному підході.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V. УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЦТВОМ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

Тема 18. Оперативне управління виробництвом

Оперативно-виробниче планування. Основні завдання оперативно-виробничого планування. Напрями роботи оперативно-виробничого планування.

Рівномірна робота підприємства. Ритмічна робота та ритмічний випуск.

Фактори, що визначають особливості оперативно-виробничого планування. Методика складання планів-графіків випуску продукції.

Тема 19. Система оперативного планування

Поняття систем оперативного планування та їх характеристика. Подетальна система. Комплектна система.

Виробнича потужність підприємства. Планування виробничої потужності. Фактори, що визначають величину виробничої потужності. Методичні принципи розрахунку виробничої потужності. Використання виробничої потужності.

Тема 20. Контроль та регулювання виробничого процесу

Поняття контролювання та його місце в системі управління. Принципи і цілі функції контролювання. Етапи процесу контролювання: формування стандартів вимірювання, порівняння фактичного виконання зі стандартами, оцінка та регулювання. Модель процесу контролювання. Процес контролювання. Зворотний зв'язок під час контролю. Види управлінського контролювання.

Регулювання як загальна функція менеджменту. Поняття регулювання та його місце в системі управління. Види регулювання. Етапи процесу регулювання.

Тема 21. Ефективність управління виробництвом

Видова класифікація ефективності організації: індивідуальна, групова, загально-організаційна. Особливості оцінки різновидів ефективності.

Концепції визначення ефективності менеджменту в організації. Підходи до оцінки ефективності менеджменту в організації. Економічна, організаційна та соціальна ефективність менеджменту. Системи показників економічної, організаційної та соціальної ефективності менеджменту, їх склад і методи визначення.

Напрями підвищення ефективності управління організацією.

З дисципліни «Маркетинг»

МОДУЛЬ І. ЗАГАЛЬНА ТЕОРІЯ ПОДАТКІВ І ОПОДАТКУВАННЯ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУТЬ МАРКЕТИНГУ.

Тема 1. Вступ. Суть маркетингу.

Мета та завдання вивчення дисципліни «Маркетинг». Визначення маркетингу. Предмет маркетингу. Значення дисципліни в підготовці фахівців за освітньо-професійною програмою «Маркетингова діяльність»

Тема 2. Види маркетингу

Принципи та види маркетингу. Маркетинг і ринок. Завдання, що вирішує маркетинг. Роль маркетингу. Основні поняття маркетингу: нужда, потреба, попит, ринок, товар, угода, обмін. Взаємозв'язок попиту й видів маркетингу. Основні принципи маркетингу. Функції маркетингу торговельного підприємства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тема 3. Маркетингова інформація.

Поняття та сутність інформаційної системи. Маркетингова інформація, її значення для успішної діяльності фірми. Класифікація маркетингової інформації. Методи збирання первинної інформації. Види інформації: джерела, особливості, переваги та недоліки. Переваги та недоліки первинної та вторинної інформації. Джерела первинної та вторинної інформації.

Тема 4. Комплексне дослідження ринку.

Дослідження поведінки покупців на споживчому ринку. Сутність споживчого ринку. Ієрархія споживчих потреб за А. Маслоу. Чинники, що впливають на поведінку покупця: контрольовані підприємством (вплив комплексу маркетингу:

товарна політика, цінова політика, збутова політика, комунікаційна політика), неконтрольовані підприємством (психологічні, особистісні, чинники соціокультурного та ситуаційного впливу).

Тема 5. Вивчення потреб та поведінки споживачів.

Дослідження споживачів. Комплекс спонукальних факторів мотивації поведінки споживача на ринку, структура споживання, забезпеченість товарами, тенденції купівельного попиту. Вивчення поведінки споживачів в процесі купівлі.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. ТОВАРНА І ЦІНОВА ПОЛІТИКА

Тема 6. Товар і маркетингова діяльність

Класифікація і поняття товару. Якість і конкурентоспроможність товару. Марка. Упаковка. Етикетка. Комплекс супровідних послуг. Пробний маркетинг. Причини невдач нових товарів. Використання торгівельних марок. Суть торгівельної марки. Функції торгівельної марки. Поняття бренда. Марочна стратегія. Марочний капітал. Проведення товарної політики фірми. Зміст і мета товарної політики. Упаковка товару. Товарно-асортиментна політика.

Тема 7. Маркетингова стратегія ціни

Суть цінової політики та її роль у системі маркетингу. Суті та види цін. Класифікація цін. Ознаки класифікації. Класифікація за характером торгівельно-економічного обороту. Класифікація цін за часом і територією дії. Класифікація цін за ступенем і способом державного регулювання. Інші класифікації цін. Порядок встановлення ціни. Встановлення мети ціноутворення. Аналіз попиту оцінка взаємозв'язку витрат, обсягів випуску та прибутку. Вибір орієнтованої ціни. Вибір базової (прейскурантної) ціни. Коригування та встановлення кінцевої ціни.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. РОЗПОДІЛЕННЯ І ПРОСУВАННЯ ТОВАРУ

Тема 8. Маркетингова стратегія просування товару.

Маркетингова збутова політика. Напрями збутової діяльності підприємства. Канали розподілу товарів. Основи збутової логістики.

Тема 9. Процес стратегічного маркетингового планування.

Мета, завдання та види планування. Суть маркетингового планування. Завдання та принципи планування. Оперативне планування. Поняття бізнесплану. Типи оперативного планування. Особливості розробки оперативних планів. Стратегічне планування. Передумови стратегічного планування. Організація стратегічного планування. Моделі стратегічного планування. Процес стратегічного планування.

Тема 10. Комунікаційна політика в системі маркетингу

Маркетингова політика комунікацій. Процес маркетингових комунікацій. Алгоритм формування комплексу маркетингових комунікацій. Завдання маркетингових комунікацій. Звернення. Переваги та недоліки засобів впливу маркетингової комунікації. Значення засобів впливу маркетингових комунікацій залежно від процесу прийняття рішень про купівлю.

Тема 11. Реклама в Інтернеті

Роль та значення реклами. Суть реклами. Роль реклами, її функції та принципи. Соціально-етичні аспекти рекламної діяльності. Види реклами. Класифікаційні ознаки реклами. Товарно-комерційна реклама. Соціальна реклама. Політична реклама. Суб'єкти рекламної діяльності. Замовник реклами. Рекламні агентства. Засоби масової інформації. Рекламні посередники. Цільові споживачі. Механізм організації рекламування. Рекламні дослідження. Визначення мети реклами.

Затвердження бюджету. Розробка стратегії реклами. Оцінка ефективності рекламної діяльності. Реклама на етапах споживчої готовності покупця. Організація реклами та стадіях життєвого циклу товару. Рекламування в сучасному супермаркеті.

Тема 12. Інтегровані маркетингові комунікації.

Зв'язки з громадськістю (паблік рілейшин – PR). Суть та історія розвитку PR. Принципи та функції PR. Відмінності між PR та рекламою. Напрями організації PR-компаній. Товарна пропаганда. Інструменти PR. Особливості організації сучасних PR-компаній. Стимулювання збуту. Завдання стимулювання збуту. Засоби стимулювання споживачів. Засоби стимулювання сфери торгівлі. Переваги та недоліки засобів стимулювання збуту. Алгоритм розроблення і реалізації програми стимулювання. Персональний продаж. Прийняття замовлення. Отримання замовлень. Забезпечення збуту. Цілі персонального продажу. Комісійні винагороди. Продуктивний торговий агент. Процес персонального продажу. Мотивування покупця. Цілі презентації. Способи подолання заперечень покупців. Пробне закінчення. Запропоноване закінчення. Невідкладне закінчення.

Тема 13. Особливості цифрового маркетингу.

Термін «цифровий маркетинг». Місце цифрового маркетингу в структурі сучасного маркетингу. Цифровий маркетинг як предмет дослідження. Основні складові цифрового маркетингу. Класифікація споживачів по відношенню до Інтернет-проекту. Вплив рекламних акцій та інших факторів на склад аудиторії.

Тема 14. Маркетинг послуг

Суть послуг та їхнє місце в сучасній економіці. Поняття сфери послуг. Причини зростання сфери послуг. Типи послуг. Характеристики послуг. Невідчутність послуги. Невіддільність послуги. Мінливість якості послуги. Нездатність до збереження послуги. Роль маркетингу в розвитку сфери послуг. 4 «Р» маркетингу послуг. Управління маркетингом послуг. Конкуренція на ринку послуг. Сервіс та гарантійне обслуговування. Поняття сервісу та його форми. Функції та принципи організації сервісу

Тема 15: Міжнародний маркетинг

Сутність міжнародного маркетингу. Поняття міжнародного маркетингу. Функції, складові системи міжнародного маркетингу.

З дисципліни “Управління персоналом”

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема Управління персоналом в системі менеджменту організацій

Персонал як об'єкт управління. Суть, функції та методи управління персоналом. Система управління персоналом на підприємстві. Поняття «персонал», «кадри», «людські ресурси», «трудові ресурси», «робоча сила». Зміст основних понять управління персоналом. Сутність і місце категорії «персонал». Основні складові системи управління персоналом в організації. Технології управління та технології управління персоналом. Взаємозв'язок між стадіями розвитку організації і змінами функцій управління персоналом. Кадрові технології та персонал-технології.

Тема Технології підбору персоналу в організацію.

Суть підбору персоналу. Основні етапи підбору працівників (визначення потреби в нових працівниках, розроблення вимог до кандидатів на вакантну посаду, пошук і залучення кандидатів на вакантну посаду з використанням різних методів (активних та пасивних) та джерел (внутрішніх та зовнішніх), збирання інформації

про кандидатів на вакантну посаду, оцінювання кандидатів на вакантну посаду з використанням різних методів і процедур, ухвалення рішення про заповнення вакансії (робочого місця)). Суб'єкти підбору персоналу. Формування вимог до кандидатів на вакантну посаду. Посадова інструкція. Зміст розділів посадової інструкції. Профіль посади («портрет ідеального працівника»), кваліфікаційна карта, карта компетенцій, професіограма. Пошук та залучення кандидатів на вакантну посаду. Набір персоналу. Активні та пасивні методи набору. Внутрішні та зовнішні джерела набору персоналу, їх переваги та недоліки. Способи пошуку кандидатів за допомогою Інтернет-ресурсів. Рекламні оголошення у засобах масової інформації як метод залучення кандидатів. Інформація, яку повинно містити рекламне оголошення про вакантну посаду. Реклама послуг із працевлаштування.

Тема Ухвалення рішення про заповнення вакансії та укладання трудового договору.

Процедура ухвалення остаточного рішення про заповнення вакансії. Етапи працевлаштування. Документи, які подаються при працевлаштуванні. Обмеження на виконання майбутньої роботи, обов'язків за певною посадою. Трудовий договір. Укладання трудового договору: обов'язкові та додаткові умови. Документи, які має подати найманий працівник до служби управління персоналом для оформлення трудового договору. Строки трудового договору. Строки випробування новому працівникові при прийнятті на роботу згідно чинного законодавства. Особи, яким не установлюється випробування під час прийняття на роботу. Оформлення трудового договору (контракту). Видання та реєстрації наказу про прийняття на роботу. Відмова у прийнятті кандидата на роботу. Обставини, які роблять законною відмову в працевлаштуванні. Процедура введення працівника в посаду. Адаптація працівника. Психофізіологічна, соціально-психологічна, професійна, організаційна адаптація. Управління процесом трудової адаптації. Програма адаптації. Етапи процедури адаптації. Ефективність підбору персоналу. Показники, що характеризують ефективність підбору: швидкість, вартість і якість підбору. Прямі фінансові і непрямі втрати організації від неякісного підбору персоналу.

Тема Технології роботи рекрутингових агенцій.

Рекрутування як особливий вид послуг у підборі персоналу. Типи кадрових агенцій (рекрутингові агенції та агенції з працевлаштування). Рекрутинг і рекрутування як особливий вид послуг у підборі персоналу. Цілі та завдання рекрутингових агенцій. Зміст роботи рекрутера. Інфраструктура ринку рекрутингових послуг. Класифікація рекрутингових агенцій. Стратегії роботи рекрутингових агенцій: спеціалізація та диверсифікація. Технології роботи рекрутингових агенцій (з використанням стандартного та прямого методів пошуку). Послуги рекрутингових агенцій (screening (скрінінг - «поверхневий відбір»), selection recruitment (класичний рекрутмент), executive search (екзек'ютив сеч або «ексклюзивний пошук»), headhunting (хедхантинг або «полювання за головами»), graduate recruitment, autplacement (аутплейсмент)). Вимоги організації-замовника до рекрутера. Вимоги рекрутера до замовника. Найпоширеніші помилки, що трапляються під час виконання агенцією замовлення на підбір персоналу. Формування HR - бренду компанії-замовника. Поняття та етапи HR - розвідки. Основні етапи рекрутування. Інформація, яку повинне містити замовлення на пошук і відбір кандидатів на вакантну посаду. Використання активного пошукового сценарію під час телефонної співбесіди. Інтерв'ю з кандидатами. Перевірка рекомендацій. Презентація кандидата

роботодавцю. Сценарій підготовки кандидата до інтерв'ю. Рекомендації щодо поведінки кандидата під час інтерв'ю. Звіт кандидата і клієнта.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема Регулювання трудової діяльності персоналу

Необхідність регулювання трудових відносин. Штатний розпис. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Колективний договір. Посадові інструкції. Розпорядчі та облікові документи з кадрів. Комп'ютерні програми для покращення роботи з кадровими документами.

Тема Управління робочим часом працівників

Робочий час як універсальна міра кількості праці та його законодавче регулювання. Правила внутрішнього трудового розпорядку як засіб регулювання робочого часу. Режим праці й відпочинку. Методи аналізу ефективності використання робочого часу. Фактор часу в управлінні підприємством

Тема Використання аутсорсингових послуг, лізингу персоналу та аутстафінгу в управлінні людськими ресурсами.

Передумови використання організаціями аутсорсингових послуг. Поняття «аутсорсинг», «аутстафінг» і «фріланс». Форми співпраці, які описує аутсорсинг (повний, частковий, трансформаційний аутсорсинг, управління потужностями). Фактори, які сприяють розвитку аутсорсингових послуг. Види аутсорсингу (аутсорсинг людських ресурсів (HR), IT-outsourcing (комп'ютерний аутсорсинг), аутсорсинг окремих виробничих процесів). Переваги і недоліки аутсорсингу. Розроблення та реалізація аутсорсинг-проекту. Етапи проведення аутсорсингу. Учасники у відносинах аутсорсингу (компанія-аутсорсер (провайдер), компанія-замовник (клієнт, користувач) таких послуг, треті особи). Договір аутсорсингу. Основні складові договору аутсорсингу. Поняття лізингу персоналу та передумови його виникнення і використання організаціями. Види лізингу персоналу. Методи провадження лізингу (стаціонарний і вахтовий). Формування лізингового штату кадровим агентством-лізингодавцем. Технологія взаємодії лізингодавця та лізингоотримувача. Визначення проблемної ситуації лізингоотримувача і конкретної потреби в робочій силі (кваліфікації фахівців, їх складу і термінах використання). Вибір конкретного варіанту лізингової схеми для лізингоотримувача. Підбір персоналу для лізингу, якщо в цьому є необхідність. Документальне оформлення лізингодавцем трьохсторонніх лізингових відносин з лізингоотримувачем і фахівцями. Контроль з боку кадрового агентства за обсягом робіт, виконаних фахівцем. Варіанти договірних відносин лізингу персоналу. Обґрунтування економічної доцільності залучення персоналу на умовах лізингу. Переваги та негативні моменти, пов'язані з використанням лізингу персоналу.

Тема Технології формування колективу організації

Формування колективу організації. Суть понять «соціальна група», «колектив», «група». Передумови виникнення груп. Характерні особливості групи. Ключові ознаки колективу. Класифікація колективів. Основні етапи розвитку колективу. Формальні і неформальні групи. Найважливіші ознаки вступу людей в неформальні групи. Специфічні характеристики неформальних груп. Особливості неформальних груп. Чинники, що впливають на діяльність неформальних груп. Рекомендації щодо успішного управління неформальними групами. Згуртованість трудового колективу. Чинники групової згуртованості. Стадії формування згуртованої групи. Ролі працівників у колективі. Формування успішної команди. Поняття «команда».

Основні відмінності між групами і командами. Суть командоутворення. Етапи формування команди. Умови, необхідні для формування згуртованої команди. Загальні характеристики високоефективних команд. Тренінг з тимблдингу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Тема Оцінювання персоналу організації.

Суть поняття «оцінювання персоналу». Основні завдання оцінки роботи персоналу організації. Класифікація видів ділового оцінювання персоналу організації. Основні напрями оцінювання персоналу. Цілі оцінювання результатів діяльності персоналу. Принципи оцінювання працівників. Етапи процесу оцінювання роботи персоналу. Критерії оцінювання персоналу (професійні, ділові, морально-психологічні, інтегральні). Методи оцінки персоналу. Графічна шкала оцінок (метод стандартних оцінок, метод шкалювання). Порівняльні методи: шкала альтернативного ранжування, метод упорядкування рангів, метод попарного порівняння, метод примусового розподілу. Метод критичних ситуацій. Метод управління за цілями. Метод оцінки персоналу – «3600 – атестація». Психологічні методи оцінки працівників. Атестація працівників організації. Етапи проведення атестації працівників. Процедура проведення атестації працівників. Категорії працівників, які не підлягають атестації. Результати атестації. Нормативно-правові акти щодо проведення атестації працівників. Документальне супроводження атестації. Використання результатів атестації персоналу. Технології оцінки діяльності працівників організації. Performance Management як технологія оцінки результативності діяльності персоналу. Технологія Assessment Center та її застосування в оцінці діяльності працівників організації. Технологія оцінювання діяльності працівників за методом Hay Group.

Тема Технології розвитку персоналу організації.

Суть професійного розвитку і професійного навчання працівників. Мета розвитку персоналу. Мета і принципи державної політики у сфері професійного розвитку працівників. Суть безперервної освіти. Складники освіти дорослих згідно законодавства України. Види післядипломної освіти згідно законодавства України (спеціалізація, перепідготовка, підвищення кваліфікації, стажування). Суть безперервного професійного розвитку. Основні напрями діяльності роботодавців у сфері професійного розвитку працівників. Суб'єкт управління у сфері професійного розвитку працівників. Чинники, які впливають на потребу професійного розвитку персоналу. Система управління професійним розвитком. Суть поняття «професійне навчання». Формальне і неформальне професійне навчання. Система професійного навчання. Форми професійного навчання працівників. Етапи професійного навчання. Принципи та методи професійного навчання. Переваги і недоліки методів навчання на робочому місці та поза робочим місцем.

Управління діловою кар'єрою працівників. Поняття «кар'єра». Види, напрями та моделі ділової кар'єри. Процес планування і розвитку кар'єри. Кар'єрограма. Поняття «кадровий резерв». Приємники або дублери, молоді працівники з лідерським потенціалом. Формування кадрового резерву. Розвиток кадрового резерву. Сучасні технології професійного розвитку персоналу організації. Основні принципи безперервної освіти. Види освіти. Сучасні методи розвитку персоналу підприємства (тренінг, кейс стаді, коучинг, E-learning, самонавчання). Відмінності

між коучингом і наставництвом. Види коучингу. Різновид наставництва – Buddying, Secondment і Shadowing як методи розвитку персоналу підприємства.

Тема Компетентнісний підхід та його використання в управлінні персоналом організації.

Сутність та зміст компетентнісного підходу в управлінні людськими ресурсами організації. Компетенція і компетентність. Основні (або ключові) компетентності. Ключові компетентності для навчання впродовж життя (рекомендація 2018/0008 (NLE) Європейського Парламенту та Ради (ЄС)). Класифікація компетентностей в управлінській діяльності. Функціональна (професійна), інтелектуальна, ситуативна, часова, соціальна компетентність. Цифрова компетентність. Цифрове робоче місце. Модель компетенцій. Цілі формування моделей компетенцій в організаціях. Сучасні підходи до формування та використання моделей компетенцій в управлінні людськими ресурсами.

З дисципліни “Трудове право”

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА. ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ПРЕДМЕТОМ ТРУДОВОГО ПРАВА.

Тема 1. Предмет , метод, функції та система трудового права. Джерела трудового права.

Поняття праці та права на працю Конституційні засади права на працю. Заборона примусової праці. Рівність праці, заборона дискримінації.

Поняття та предмет трудового права. Ознаки предмета трудового права. Трудові відносини працівників і тісно пов'язані з ними суспільні відносини. Особливості процедурних відносин у трудовому праві.

Метод трудового права. Ознаки методу правового регулювання трудових відносин. Сфера дії норм трудового права.

Роль і функції трудового права. Основні тенденції розвитку трудового права у сучасній Україні.

Система трудового права. Система трудового законодавства. Предмет, метод і система науки трудового права.

Відмежування трудового права від суміжних галузей права: цивільного права, адміністративного права, права соціального забезпечення, цивільно-процесуального права та виправно-трудоного права.

Джерела трудового права. Поняття джерел трудового права. Класифікація джерел трудового права. Дія нормативних правових актів про працю у часі, просторі і за категоріями працівників. Загальне і спеціальне законодавство про працю.

Основні принципи трудового права. Поняття і значення правових принципів. Формулювання і система основних принципів трудового права. Загальна характеристика основних (галузових) принципів трудового права.

Тема 2. Суб'єкти трудового права

Поняття та види суб'єктів трудового права. Правовий статус суб'єкта трудового права. Трудова правосуб'єктність, суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права.

Громадяни (працівники) як суб'єкт трудового права. Спеціальна правосуб'єктність і спеціальна працездатність.

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Поняття роботодавця. Зміст трудової правосуб'єктності (права та обов'язки щодо організації

праці працівників). Співвідношення понять "власник підприємства" і "адміністрація підприємства". Трудовий колектив організації як суб'єкт трудового права. Поняття, види і правовий статус трудових колективів.

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Захисна функція професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, у контролі і нагляді за додержанням законодавства про працю, колективного договору і угод.

Тема 3. Правовідносини у сфері трудового права

Загальна характеристика системи правовідносин у трудовому праві. Поняття трудового правовідношення, його особливості. Відмінності трудового правовідношення від суміжних з ним правовідносин. Суб'єкти трудових правовідносин. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини. Зміст трудових правовідносин, основні права й обов'язки їх суб'єктів.

Підстави виникнення, змінювання і припинення трудових правовідносин. Відносини за дисциплінарної відповідальності та застосування заходів заохочення. Відносини за матеріальної відповідальності.

Правовідносини, що тісно пов'язані з трудовими правовідносинами. Відносини при зайнятості та працевлаштуванні. Організаційно-управлінські відносини між трудовим колективом і роботодавцем. Соціально-партнерські відносини. Відносини при нагляді та контролі за охороною праці та додержанням трудового законодавства. Відносини за професійної підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки персоналу. Правовідносини за умов учнівства. Правовідносини за підвищення кваліфікації, перепідготовки кадрів та перепідготовки. Відносини за умов вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів.

Тема 4. Колективні договори та угоди

Поняття і сторони колективного договору, угоди. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розробки та укладання колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди.

Поняття колективного договору. Сторони колективного договору. Порядок укладання колективного договору. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладання та внесення змін і доповнень до колективного договору. Строк чинності колективного договору.

Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та інші. Структура колективного договору. Правове значення додатків до колективного договору. Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов.

Тема 5. Правове регулювання зайнятості населення

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування.

Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Право громадян на забезпечення зайнятості і працевлаштування.

Правове регулювання вивільнення та працевлаштування працівників. Порядок вивільнення працівників.

Поняття та види працевлаштування. Правова організація працевлаштування. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян.

Державна служба зайнятості, її права та обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення (загальні та додаткові). Стадії працевлаштування. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, інвалідів та інших).

Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Сприяння зайнятості громадян, які потребують соціального захисту. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Поняття громадських робіт. Юридичне значення оплачуваних громадських робіт.

Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення.

МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА.

Тема 6. Трудовий договір

Поняття та значення трудового договору. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів, які пов'язані з працею. Сторони трудового договору.

Зміст трудового договору. Умови трудового договору та їх правове значення. Умови, які передбачені у законодавстві. Умови, що встановлюються за угодою сторін при укладанні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції та місця роботи.

Порядок укладання трудового договору. Юридичні гарантії при укладанні трудового договору. Форма трудового договору. Документи, що подаються при укладанні трудового договору. Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою. Випробування при прийнятті на роботу. Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладання. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори, що укладаються при організованому наборі працівників. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Поняття переведення на іншу роботу. Відмінність переведення від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором. Випадки тимчасового переведення на іншу роботу. Тимчасові переведення на іншу роботу в разі простою. Інші види переведень.

Зміна істотних умов праці. Підстави та порядок зміни істотних умов праці.

Підстави припинення трудового договору. Класифікація підстав припинення трудового договору. Додаткові підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу. Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з певними категоріями працівників за певних умов. Розірвання трудового договору на вимогу виборного профспілкового органу.

Правове регулювання усунення працівників від роботи. Поняття і випадки усунення працівників від роботи. Відмінність усунення від звільнення працівника.

Порядок звільнення з роботи. Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку зі змінами в організації виробництва та праці.

Попередня згода профспілкового органу первинної профспілкової організації, членом якої є працівник, на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Випадки розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця без згоди профспілкового органу. Оформлення звільнення. Порядок проведення розрахунку при звільненні з роботи працівника. Вихідна допомога.

Правові наслідки незаконного звільнення.

Тема 7. Робочий час та час відпочинку

Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни.

Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами. Перерви між змінами. Чергування.

Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів та уночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Порядок обліку робочого часу. Поняття "облік робочого часу". Поденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумований облік робочого часу. Облікові періоди.

Поняття і порядок застосування понаднормових робіт. Виняткові випадки застосування понаднормових робіт. Заборона залучення до понаднормових робіт окремих категорій працівників. Граничні норми застосування понаднормових робіт. Компенсація понаднормових робіт. Розмежування понаднормових робіт і ненормованого робочого дня.

Поняття і види часу відпочинку. Перерви упродовж робочого дня (зміни) дня відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні перерви в роботі (між змінні перерви). Щотижневий безперервний відпочинок (вихідні дні). Святкові і неробочі дні.

Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку. Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлені іншими актами законодавства.

Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці, за особливий характер праці. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток. Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Підстави перенесення відпустки на інший період. Випадки відкликання з відпустки.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням.

Творча відпустка, умови, тривалість і порядок надання.

Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток. Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки.

Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в

обов'язковому порядку за бажанням працівника. Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість відпустки без збереження заробітної плати.

Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням.

Тема 8. Заробітна плата

Поняття заробітної плати. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати.

Методи регулювання заробітної плати. Державне регулювання оплати праці. Договірне регулювання оплати праці. Оплата праці за сумісництвом. Оплата праці за контрактом.

Оплата праці на важких роботах, на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природно-географічними і геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я. Повідомленні працівників про запровадження нових або зміну діючих умов праці.

Системи заробітної плати та її види: погодинна, відрядна. Нормування праці. Норми праці. Норми виробітку. Норми часу. Норми обслуговування. Норми чисельності. Нормоване завдання. Відрядні розцінки.

Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік.

Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність.

Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника. Оплата роботи в понаднормовий час. Оплата роботи у святкові і неробочі дні. Оплата роботи у нічний час. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Порядок оплати праці при невиконанні норм виробітку та при виготовленні продукції, що виявилась браком. Оплата часу простою.

Строки і порядок виплати заробітної плати. Обчислення середньої заробітної плати.

Поняття гарантійних і компенсаційних виплат і доплат. Гарантійні доплати та їх види. Гарантійні доплати неповнолітнім. Компенсаційні виплати та їх види: в разі переїзду на роботу до іншої місцевості, при службових відрядженнях, за роботи у польових умовах та інші, що встановлюються Кодексом законів про працю України та іншими актами законодавства України.

Порядок і види підрахунку середнього заробітку при гарантійних виплатах.

Гарантії збереження заробітної плати. Відрахування із заробітної плати.

Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ТРУДОВОМУ ПРАВІ.

Тема 9. Дисциплінарна відповідальність

Поняття трудової дисципліни. Значення дисципліни праці. Технологічна та виробнича дисципліна. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; метод переконання (виховання); метод заохочення; метод примусу; метод свідомого ставлення до праці.

Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види правил внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації

правил внутрішнього трудового розпорядку. Структура та зміст правил внутрішнього трудового розпорядку. Статути та положення про дисципліну.

Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Основні трудові обов'язки працівників. Основні обов'язки власника або уповноваженого ним органу або фізичної особи.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни. Види заохочень: за способом впливу на працівників, за оформленням і закріпленням у правових актах, за сферою дії, за органами застосування заохочень.

Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки.

Заохочення за особливі трудові заслуги. Державні нагороди.

Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Спеціальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Статути та положення про дисципліну. Критерії розмежування загальної та спеціальної дисциплінарної відповідальності: за колом осіб, за заходами дисциплінарного стягнення, за колом осіб та органів, наділених правом накладати дисциплінарні стягнення.

Підстави дисциплінарної відповідальності. Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників.

Оскарження та зняття дисциплінарних стягнень.

Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів, у разі їх притягнення до дисциплінарної відповідальності.

Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни трудовим колективом або товариським судом.

Тема 10. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору за заподіяну шкоду

Поняття матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Поняття та особливості матеріальної відповідальності працівників за шкоду, заподіяну роботодавцю. Мета та значення матеріальної відповідальності сторін трудового договору.

Відмінність матеріальної відповідальності працівників від майнової відповідальності, передбаченої нормами цивільного права: за суб'єктом заподіяння шкоди, підставами та умовами матеріальної відповідальності, межею матеріальної відповідальності, розміром. Порядок покриття шкоди.

Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності працівників. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її розмір. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників. Повна матеріальна відповідальність працівників. Випадки повної матеріальної відповідальності. Підвищена матеріальна відповідальність працівників. Матеріальна відповідальність у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір.

Індивідуальна та колективна (бригадна) матеріальна відповідальність. Визначення розміру шкоди. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником: добровільно, за розпорядженням роботодавця, у судовому порядку.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Випадки матеріальної відповідальності роботодавця перед працівником.

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю застрахованого. Страхові виплати.

Тема 11. Охорона праці

Поняття охорони праці та її значення. Законодавство про охорону праці. Право працівника на охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи.

Організація охорони праці на виробництві. Правила та інструкції з охорони праці та виробничої санітарії. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Фінансування охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці.

Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці.

Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання.

Охорона праці жінок. Охорона праці неповнолітніх. Охорона праці осіб із зниженою працездатністю.

Управління охороною праці. Нагляд і контроль за охороною праці і відповідальність за її порушення.

Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю.

Тема 12. Підготовка працівників і підвищення їх кваліфікації

Єдність системи безперервної освіти, поняття та характеристика. Підготовка робочих кадрів безпосередньо на виробництві, в професійно-технічних закладах. Підготовка спеціалістів у вищих навчальних закладах. Підвищення кваліфікації працівників. Перепідготовка кадрів. Пільги учнів і студентів, які навчаються з відривом від виробництва. Пільги працівникам, які навчаються в школах робітничої і сільської молоді та професійно-технічних навчальних закладах. Пільги для працівників, які навчаються без відриву від виробництва у вищих навчальних закладах. Особливості правового регулювання праці школярів, зайнятих індивідуальною працею, членів учнівських бригад.

Тема 13. Трудові спори

Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів.

Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Підвідомчість трудових спорів.

Індивідуальні трудові спори. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення рішення та його

виконання.

Розгляд індивідуальних трудових спорів у місцевих судах. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові у судах.

Поняття і види строків з розгляду трудових спорів.

Колективні трудові спори. Органи з вирішення колективних трудових спорів: примирна комісія; трудовий арбітраж. Порядок їх створення та компетенція. Порядок прийняття і виконання рішення щодо колективного трудового спору. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Право на страйк і його реалізація. Правові наслідки законного і незаконного страйку.

Тема 14. Міжнародно-правове регулювання праці

Поняття та принципи міжнародно-правового регулювання праці. Суб'єкти міжнародно-правового регулювання праці. Міжнародна організація праці (МОП), її структура, основні напрямки діяльності.

Джерела міжнародно-правового регулювання праці. Класифікація конвенцій і рекомендацій МОП про працю. Міжнародні пакти про права людини. Акти Ради Європи та Європейського Союзу.

Захист прав основних свобод людини у сфері праці. Захист прав у сфері зайнятості, працевлаштування. Захист трудових прав у сфері умов та охорони праці. Соціальне співробітництво організацій працівників і роботодавців. Мирні засоби вирішення трудових спорів (конфліктів).

Двосторонні договори України про працю і соціальний захист працівників. Праця громадян України за кордоном. Трудові права іноземців в Україні. Відшкодування заподіяної шкоди працівникові за міжнародним договором.

З дисципліни “Менеджмент”

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-Вр, чинна на 2024 рік
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436- IV, чинний на 2024 рік

Основна література:

3. Бірюченко С.Ю., Бужимська К.О., Бурачек І.В. та ін.; під заг. ред. Остапчук Т.П. – Житомир: Державний університет «Житомирська політехніка». – Житомир: Вид-во «Рута», 2021. – 856 с.
4. Рульєв В.А. Менеджмент. Навчальний посібник./ В.А.Рульєв. – 2019.
5. Мошек Г.Є., Миколайчук І.П., Палеха Ю.І. Основи менеджменту. Теорія і практика: Навчальний посібник. Київ: Ліра-К. 2018. С. 528.

Додаткова література:

6. Анісімова Л.А., Жилінська О.І. Менеджмент: практикум. Видання друге. Навч. посіб. К.: 2018. 237 с.

Рекомендована література

для підготовки до кваліфікаційного іспиту

з дисципліни «Організація та управління виробництвом»

Законодавчі та нормативні акти

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436- IV, чинний на 2024 рік

Базова література

2. Круш П.В. Організація виробництва. Навч. посібник. Рек. МОНУ./ Круш П.В. та ін. Київ: Каравела, 2023. 552 с.
3. Мороз В.С., Тельнов А.С. Організація виробництва: навч.посіб.: Новий світ - 2000, 2020. 256 с.
4. Козик В.В., Гавриляк А.С. Організація виробництва: підручник. Львів: Львівська політехніка, 2020. 256 с.
5. Бутко П.М. Виробничий менеджмент. : підручник. Вид-во: Центр учбової літератури, 2019. 420 с.
6. Прохорова В. В. Організація виробництва : навч. посібник / В. В. Прохорова, О. Ю. Давидова. – Х. : Вид-во Іванченка І.С., 2018. – 275 с.

Допоміжна література

7. Круш П. В., Подвігіна В. І., Гулевич В. О. Організація виробництва: підручник. Київ: Каравела, 2018. 552 с .
8. Галушак М. П., Машлій Г.Б., Гевко О.Б. Навчальний посібник для виконання практичних завдань та самостійного вивчення дисципліни «Організація виробництва» . – Тернопіль, ТНТУ, 2017. – 139 с.
9. Сенько Є.І. Організація, планування та управління на підприємствах: навч. посібник. К.: Знання, 2016. 487

Рекомендована література
для підготовки до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни «Трудове право»

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141; з наступними змінами і доповненнями.
2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (із змінами та доповненнями)
3. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» 2136-IX від 15.03.2022 (із змінами та доповненнями)
4. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995р 108/95-ВР.(із змінами та доповненнями)
5. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996р № 504/96-ВР (із змінами та доповненнями)
6. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів(конфліктів)» від 03.03.1998р № 137/98-ВР, (із змінами та доповненнями.)
7. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012р. № 5067-VI (із змінами та доповненнями.)
8. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993р № 3356-XII (із змінами та доповненнями)
9. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. № 2694-XII (із змінами та доповненнями)
10. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 755-IV від 15.05.2003(із змінами та доповненнями)
11. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі» № 1217-IX від 05.02.2021р (із змінами та доповненнями)
12. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV від 22.05 2003р
13. Інструкція про порядок ведення трудових книжок працівників № з0110-93, від 29.07.1993(із змінами та доповненнями)

Базова література

1. Бойко М.Д. Трудове право України: Навч. посіб. - К.: Кондор, 2018. - 736 с.
2. Болотіна Н. Б. Трудове право України : підручник / Н. Б. Болотіна, Г. І. Чанишева. – К. : Тов-во «Знання», 2018. – С. 89.
3. Болотіна Н. Б. Трудове право України : підручник / Н. Б. Болотіна. – К. : Знання, 2018. – С. 159.
4. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник К.: Вікар, 2019.- 725с.
5. Бойко М.Д. Трудове право. Навчально – практичний посібник. : «Олан», 2017.- 319с.
6. Венедиктов В.С. Трудовое право Украины. - Харьков: Консум, 2020. - 304 с.
7. Гончаров Г.С. Трудове право України в запитаннях та відповідях. К.: Кондор, 2018. - 664 с.
8. Гирич О.Г. Трудове право: Курс лекцій: Для студентів юрид.вузів та факультетів.- К.:

ТП Пресс, 2016.- 208с

9.Грузінова Л.П.,Короткін В.Г. Трудове право України : Курс лекцій.- К.: МАУП, 2018. Ч 1 -128с.

10.Грузінова Л.П.,Короткін В.Г. Трудове право України : Навч.посіб.- К.: МАУП, 2018. Ч 2-136с.

11.Грузінова Л.П.,Короткін В.Г. Трудове право України : Навч. посіб.- К.: МАУП, 2018. Ч 3 -104с.

12.Грузінова Л.П.,Короткін В.Г. Трудове право України : Навч. посіб .- К.: МАУП, 2018. Ч 4 -152с.

13.. Костюк В.А. Трудове право України: Підручник. - К.: Кондор, 2014. - 607 с.

14. Павлик П.М. Трудове право України. - К.: Кондор, 2016. - 466 с.

15 Пастухов В.П. Трудове право України: Навч.посіб. - К.:Алерта, 2016. - 280 с.

16.Пилипенко П.Д. Трудове право України: Академічний курс. Підручник. – К.: Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2014, -536с.

17. Феськов М.М. Трудове право України і Європейська соціальна хартія. - К.: Кондор, 2014. - 170

18. Хуторян А.К. Трудове право України: Академічний курс. Підручник. - К.: Кондор, 2014. – 608 с.

Допоміжна література

1.Грузінова Л.П., Трудові спори : Навч посібник.- К.: МАУП, 2016. -104с.

2.Данюк В.М., Кулаковська Л.П.. Кадрове діловодство: Навч.посіб. – К.: Каравела, 2016. – 240с.

3.Карлінський С.М. Трудове право України Навч. Посіб.К: Прецедент, 2014.- 216с.

4. Пилипенко П.Д., Буряк В.Я., та ін.. Основи трудового права України : Навч.посіб. – Львів: «Новий Світ- 2015», 2015.-152с.

5.Прокопенко В.І. Практикум з трудового права України : Навч. посіб.,2000.-192с.

6.Трудове право України: Практикум / Г.І.Чанишева, Н.Б.Болотіна та ін..- К.: Юрінком Інтер, 2016.-288с

7. Кучерявенко М. Класифікація суб'єктів трудового права// Право України. - № 4, 2017. - с. 39-41.

8.. Яковлєв О. Права громадян на працю.// Право України. - № 3, 2017. - с. 34-36.

Електронний ресурс

1. <http://www.zakon.rada.gov.ua>- Офіційний сайт Верховної Ради України.

2. <http://www.kmu.gov.ua> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.

3. <http://www.pravo.org.ua> – сайт центру політико-правових реформ.

4. <http://www.president.gov.ua> - Офіційний сайт Президента України.

5. <https://www.msp.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України.

Рекомендована література
для підготовки до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни “Маркетинг”

Законодавчі та нормативні акти

1. Конституція України від 28.06.96 №254к/96-ВР із останніми змінами, внесеними від 3 вересня 2019 року N 27-ІХ
2. Господарський кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, із останніми змінами, внесеними № 1962-ІХ від 15.12.2021
3. Кримінальний кодекс України Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, із останніми змінами, № 2198-ІХ від 14.04.2022
5. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, із останніми змінами, № 1591-ІХ від 30.06.2021 - вводить в дію з 01.08.2022
7. Постанови Кабінету Міністрів України від 20.10.2021 №1084 "Про внесення змін до Порядку звільнення від оподаткування податком на додану вартість»
8. Закон України «Про вступ України в зону вільної торгівлі» від 13.08.2012 р. <https://eu-ua.kmu.gov.ua>
17. Угода про асоціацію між Україною та ЄС, 01.09.2017 (в повному обсязі), з останніми змінами від 1 січня 2021 року.
18. Закон України “Про захист прав споживачів” від 13.01.06 із останніми змінами і доповненнями (за проектом 2020 р.).
19. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами. Наказ Міністерства економіки України від 29.09.07р. №104 від 19.04.2007р., із останніми змінами № 1130 від 16.06.2020
20. Закон України «Про рекламу» від 15.12.2008 із останніми змінами і доповненнями № 1822-ІХ від 21.10.2021.
21. Правила торгівлі в Україні. Збірник офіційних текстів законів. Станом на 12.03.2012 р., з останніми змінами № 1130 від 16.06.2020 <https://zakon.rada.gov.ua>
22. Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, із останніми змінами № 1822-ІХ від 21.10.2021, пов’язаними з заходами спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)
23. Правила роздрібної торгівлі продовольчими товарами. Наказ Міністерства економіки України від 25.01.08р. №21. Із останніми змінами N 1130 (z0905-20) від 16.06.2020
24. Діючі стандарти на окремі види товарів <http://uas.org.ua>.

Базова література

1. Гаркавенко С.С. Маркетинг. Підручник. / С.С. Гаркавенко - К: Лібра, 2019.
2. Гоманюк М.А. Інтерв’юер у масовому опитуванні. Кишеньковий навчально-методичний посібник. / М.А. Гоманюк – Херсон: Гілея, 2013. – 84 с
3. Липчук В. В. Маркетинг: основи теорії та практики –/ В.В. Липчук - Львів: „Новий світ”, 2013.
4. Мазаракі А.А. Міжнародний маркетинг / А.А. Мазаракі, О.О. Чаюн – К.: КНТЕУ, 2019.

5. Маркетинг: підручник / [В.Руделіус, О.М. Азарян, Н.О. Бабенко та ін.]. ред. – упор. О.І. Сидоренко, Л.С. Макарова. – [4-те вид.]. – К.: навч.- метод.центр "Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні", 2009. – 648с.
6. Філіп Котлер Маркетинг від А до Я / Котлер Ф. – К: Книголюб, 2020.
7. Філіп Котлер Маркетинг 4.0. Розворот від традиційного до цифрового Котлер Ф. – К: Книголюб, 2019
8. Філіп Котлер Як завоювати міста і країни / Котлер Ф., Ктлер М. – К: Нова школа, 2015

Допоміжна література

1. Девід Льюїс Нейромаркетинг в дії. Як проникнути в мозок покупця / Льюїс Д. – Лівів: Лабораторія, 2015
2. Джек Траут Маркетингові війни / Траут Д., Райс Ел. – К: Книголюб, 2019
3. Зозульков О. Схема аналізу поведінки споживачів на промисловому ринку / О. Зозульков, А. Василенко // Маркетинг в Україні. – 2021. – № 1 (100). – С. 24-31.
4. Ільїна С. Підготовка зі створення примірних специфікацій на маркетингові дослідження / С. Ільїна // Маркетинг в Україні. – 2017. – № 1 (100). – С. 52-57.
5. Кардаш В.Я. Маркетингова товарна політика: навч.-метод.посібник для самост.вивч.диск. / В.Я. Кардаш -К.: КНЕУ, 2019.
6. Косар Н. С. Перспективи розвитку торговельних мереж в Україні / Н. С. Косар, Н. Є. Кузьо // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 7 (181). – С. 97-109.
7. Марченко С.М. Основи маркетингу. У схемах і таблицях. Навч.посіб. / С.М. Марченко -К.: Центр "Методика - інформ", 2012
8. Роджер Бест Маркетинг від споживача / Бест Р. – К: Книголюб, 2018
9. Саймон Кінгснорт Стратегія цифрового маркетингу / Кінгстонг С. – К:Нова книга, 2019
10. Філ Барден Злом маркетингу / Барден Ф. – К: Книголюб, 2019
11. Шандрівська О. Є. Комплексний аналіз ринку логістичних послуг в Україні / О. Є. Шандрівська, Л. Ю. Шевців // Актуальні проблеми економіки. – 2016. – № 7 (181). – С. 163-173.

Періодичні видання

1. Журнал ВРУ «Віче», www.viche.info
2. Науковий журнал «Економіка України, www.courier-pfu.com.ua
3. Газета центральних органів виконавчої влади України «Урядовий кур'єр», www.ukurier.gov.ua

Електронний ресурс

1. www.osvita.org.ua - освітній портал
2. www.ebk.net.ua – електронна бібліотека
3. www.efaculty.kiev.ua – економічний факультет, економічні підручники
4. www.economics.at.ua – економічна бібліотека
5. www.ukrstat.gov.ua – Державний комітет статистики України
6. <https://platfor.ma/specials/biznesoteka> - Фільми про становлення та розвиток бізнесу та маркетингу

Рекомендована література
для підготовки до кваліфікаційного іспиту
з дисципліни “Управління персоналом”

Базова література

1. Управління персоналом : підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. / О. М. Шубалий, Н. Т. Рудь, А. І. Гордійчук, І. В. Шубала, М. І. Дзямулич, О.А. Хілуха, П.М. Косінський; за заг. ред. О. М. Шубалого. – Луцьк : ЛНТУ, 2023. – 414 с.
Режим доступу - <http://surl.li/elobqu>
2. Балановська Т. І., Михайліченко М. В., Троян А. В. Сучасні технології управління персоналом: навчальний посібник. Київ: ФОП Ямчинський О.В., 2020. 466с.
Режим доступу - <http://surl.li/gnkgem>

Інформаційні ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> #Text - Кодекс законів про працю
2. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10> #Text - Класифікатор професій ДК 003:2010.
3. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://idss.org.ua/index>
4. Співтовариство кадровиків і спеціалістів з управління персоналом [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://hrliga.com>

Забезпечення матеріалів до кваліфікаційного іспиту

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=436-15>
2. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141; з наступними змінами і доповненнями.
3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII (із змінами та доповненнями)
4. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» 2136-IX від 15.03.2022 (із змінами та доповненнями)
5. Закон України «Про оплату праці» від 1 травня 1995р 108/95-ВР.(із змінами та доповненнями)
6. Закон України «Про відпустки» від 15 листопада 1996р № 504/96-ВР (із змінами та доповненнями)
7. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів(конфліктів)» від 03.03.1998р № 137/98-ВР, (із змінами та доповненнями.)
8. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012р. № 5067-VI (із змінами та доповненнями.)
9. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 1 липня 1993р № 3356-XII (із змінами та доповненнями)
10. Закон України «Про охорону праці» від 14.10.1992р. № 2694-XII (із змінами та доповненнями)
11. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» від 755-IV від 15.05.2003(із змінами та доповненнями)
12. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі» № 1217-IX від 05.02.2021р (із змінами та доповненнями)
13. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» № 851-IV від 22.05 2003р
14. Інструкція про порядок ведення трудових книжок працівників № z0110-93, від 29.07.1993(із змінами та доповненнями)